

ECO-CHAMPIONS

Για την Βιώσιμη Διαχείριση Αποβλήτων σε Νοικοκυριά και Δημόσιους Χώρους

Γιατί Eco Champions;

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει αυξανόμενες περιβαλλοντικές και κλιματικές επιπτώσεις. Η διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις—αλλά και μια από τις καλύτερες ευκαιρίες για αλλαγή. Το Eco Champions παροτρύνει το σύνολο να συμπεριφέρεται τοπικά, να σκέφτεται ευρωπαϊκά. Παίρνοντας μέρος σε δημιουργικές οικολογικές δραστηριότητες (“eco-activities”), οι πολίτες μπορούν να διαμορφώσουν λύσεις που έχουν αξία για τα σπίτια, τις γειτονιές και τις κοινότητές τους.

Τι κάνουμε

Μέσα σε δύο χρόνια, το Eco Champions θα πραγματοποιήσει:

- Διοργάνωση εργαστηρίων και οικολογικών προκλήσεων (“eco-challenges”) σε 5 ευρωπαϊκές πόλεις.
- Εμπλοκή νέων, ενηλίκων και μεγαλύτερων γενεών στη συνεργατική δράση.
- Επιβράβευση των πολιτών “eco-citizens” που αποτελούν έμπνευση.
- Ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων ώστε οι καλές πρακτικές να εξαπλωθούν σε όλη την Ευρώπη.

Η Μέθοδός μας

Το πρόγραμμα ακολουθεί μια απλή, πολιτοκεντρική προσέγγιση:

1. **Ακούμε & Μαθαίνουμε** – κατανόηση των τοπικών αναγκών διαχείρισης αποβλήτων.
2. **Δημιουργούμε μαζί** – σχεδίαση οικολογικών προκλήσεων ("eco-challenges") με την συμβολή της κοινότητας.
3. **Δρούμε μαζί** – οργάνωση δράσεων που κινητοποιούν και τοποθετούν τους πολίτες σε πρώτο ρόλο.
4. **Γιορτάζουμε & Μοιραζόμαστε** – ανάδειξη ιστοριών επιτυχίας και διάδοση ιδεών σε όλη την Ευρώπη.

Η Μεγαλύτερη Εικόνα

Το Eco Champions δεν είναι μόνο ένα πρόγραμμα—είναι ένα **κίνημα** για την κινητοποίηση των πολιτών και τη βιωσιμότητα. Μαζί, σκοπεύουμε να προσεγγίσουμε 2,000+ άμεσους συμμετέχοντες και να εμπνεύσουμε χιλιάδες σε όλη την Ευρώπη.

Τι Έχουμε Μάθει Ως Τώρα

Η **Ανάλυση των Αναγκών** έδειξε ότι οι πολίτες των συμμετεχόντων χωρών θέλουν **πιο ξεκάθαρες πληροφορίες, καλύτερες επιλογές ανακύκλωσης και περισσότερες ευκαιρίες** για να πάρουν μέρος σε τοπικές δράσεις βιωσιμότητας.

Οι Κοινότητες ανέδειξαν επίσης μια σημαντική ευκαιρία: την παρότρυνση συνεργασίας **νέων ανθρώπων και μεγαλύτερων γενεών** για να μοιραστούν ιδέες και να ηγηθούν στην αλλαγή. Οι τοπικές αρχές επιβεβαίωσαν την ανάγκη για περισσότερους πόρους και συντονισμό.

Αυτές οι πληροφορίες σχηματίζουν τώρα τα επόμενά μας βήματα — από βιωματικά εργαστήρια σε οικολογικές προκλήσεις (“eco-challenges”) για την κοινότητα — επιβεβαιώνοντας ότι το πρόγραμμα ανταποκρίνεται άμεσα στις αληθινές ανάγκες των πολιτών.

Μπορείτε να αποκτήσετε πρόσβαση στην Ανάλυση Κενών και Αναγκών εδώ.

Η Πρώτη Συνάντηση στην Πριστίνα στο Κόσοβο

Συνεργάτες συγκεντρώθηκαν **9-10 Δεκεμβρίου, 2024** στη **Πριστίνα στο Κόσοβο**, για το την Πρώτη Συνάντηση και Τελετή Έναρξης που οργάνωσε το **Balkan Forum**.

Η πρώτη μάζωξη ήταν σημαντική για την ομάδα ώστε να μπορέσει να ανταλλάξει οπτικές και να οργανώσει τα βήματά της. Στην Τελετή Έναρξης παραβρέθηκαν μαζί **ειδικοί, εμπλεκόμενοι φορείς και αντιπρόσωποι της κοινότητας** και συμμετείχαν στην συζήτηση αναδεικνύοντας την σημασία της βιώσιμης διαχείρισης αποβλήτων και τον ρόλο των πολιτών στη διαμόρφωση ενός πιο πράσινου μέλλοντος. Με σαφότερους στόχους και ισχυρή συνεργασία, η ομάδα του Eco-Champions είναι έτοιμη να μετατρέψει ιδέες σε δράσεις σε όλη την Ευρώπη!

Συνεργασία :

Σ1. Connect Brussels Σ2. Cohesion Network 2gether Σ3. The Balkan Forum Σ4. Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen Σ5. Asociacion La Bien Paga Σ6. Crhack Lab Foligno Σ7. European Grants International Academy – EGINA (Associated Partner) Σ8. INSTITUTO PARA EL FOMENTO DEL DESARROLLO Y LA FORMACION – INFODEF (Associated Partner)

Ανοιχτό Διαδικτυακό Εργαστήριο για τις Ανάγκες της Διαχείρισης Απορριμμάτων (Π2.1)

Δημιουργώντας ενεργές και συμπεριληπτικές κοινότητες για ένα πιο πράσινο μέλλον

Επισκόπηση

Στο πλαίσιο του Παραδοτέου 2.1, η ομάδα του προγράμματος διοργάνωσε με επιτυχία το **Ανοιχτό Διαδικτυακό Εργαστήριο για τις Ανάγκες Διαχείρισης Απορριμμάτων** στις 3-4 Απριλίου 2025. Η εκδήλωση συγκέντρωσε **159 συμμετέχοντες από πέντε χώρες-εταίρους** — Βέλγιο, Κόσοβο, Ιταλία, Ελλάδα και Ισπανία — με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, την κοινοποίηση ορθών πρακτικών και τον προσδιορισμό των βασικών προκλήσεων στον τομέα της διαχείρισης οικιακών και δημόσιων αποβλήτων. Το εργαστήριο αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο για την αξιολόγηση των τρεχουσών συνηθειών διαχείρισης αποβλήτων, τον εντοπισμό εκπαιδευτικών κενών και την ανάπτυξη προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς που εμπλέκουν διάφορα μέλη της κοινότητας σε βιώσιμες πρακτικές.

The poster features a central image of a cardboard box with a recycling symbol and the text 'WASTE MANAGEMENT WORKSHOP'. Above the box is a small logo for 'ECO CHAMPIONS'. Below the box, the text reads: 'The Eco Champions project invites you to participate in the international online workshop on household waste management'. The date is 'April 30 2025' and the time is '11:00 - 12:30 AM CEST'. The program includes: 'Presentation of the results of national researchers' and 'Discussion on sustainable waste management'. A registration link is provided, and the deadline is 'REGISTER BY APRIL 28'. Logos of partner organizations are at the bottom.

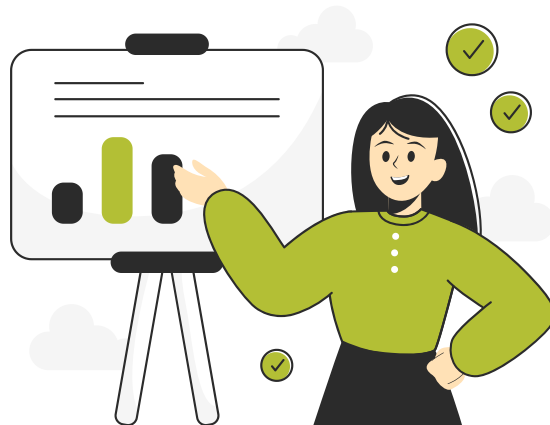
Τι Συνέβει κατά την Διάρκεια του Εργαστηρίου;

Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στο εργαστήριο για να συζητήσουν τις προκλήσεις σχετικά με τη διαχείριση των οικιακών και δημοσίων απορριμμάτων, να μοιραστούν εμπειρίες και διερευνήσουν λύσεις.

Η εκδήλωση περιελάμβανε:

- Εθνικές **παρουσιάσεις** των αποτελεσμάτων ερευνών σχετικά με τις τοπικές συνήθειες διαχείρισης αποβλήτων.
- Διαγενεακές **συζητήσεις** με νέους, ηλικιωμένους και οικογένειες.
- Προσεγγίσεις **αφήγησης ιστοριών** για την προώθηση της συμμετοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στις νέες γυναίκες.
- Ανταλλαγή **βέλτιστων πρακτικών**, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών εργαλείων για την παρακολούθηση και τη μείωση των αποβλήτων.

Βασικά Στοιχεία Συμμετεχόντων

 Βέλγιο

22 συμμετέχοντες

 Κόσοβο

35 συμμετέχοντες

 Ιταλία

23 συμμετέχοντες

 Ελλάδα

63 συμμετέχοντες

 Ισπανία

16 συμμετέχοντες

Συνολικοί Συμμετέχοντες:
159 (98 γυναίκες, 61 άνδρες)

Κύρια Συμπεράσματα

- Οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν τον κρίσιμο ρόλο της **εκπαίδευσης** και της **πολιτικής** στην προώθηση βιώσιμων συνηθειών.
- Ο **διαγενεακός διάλογος** επισημάνθηκε ως ουσιαστικός για την αποτελεσματική μεταφορά γνώσεων.
- Οι **βέλτιστες πρακτικές** περιλάμβαναν ψηφιακά εργαλεία, πρωτοβουλίες ανακύκλωσης από την κοινότητα και εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία.

Διαδικτυακό Εργαστήριο Διαμεσολαβητών για την Ενεργή Συμμετοχή των Πολιτών (Π3.1)

Ανασκόπηση

Τον **Μάιο του 2025**, διαμεσολαβητές από τις χώρες-εταίρους συγκεντρώθηκαν διαδικτυακά για το Διαδικτυακό Εργαστήριο Διαμεσολαβητών για την Ενεργό Συμμετοχή των Πολιτών (Παραδοτέο 3.1).

Στόχος του εργαστηρίου ήταν η ενίσχυση της ικανότητας των ηγετών των κοινοτήτων να σχεδιάζουν και να υλοποιούν συμπεριληπτικές **οικολογικές προκλήσεις “ECO-CHALLENGES”**, με τη συμμετοχή πολιτών από όλα τα κοινωνικά στρώματα — ιδίως εκείνων που συχνά δεν εκπροσωπούνται στις κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως οι ηλικιωμένοι, οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρίες και οι κάτοικοι αγροτικών περιοχών.

FORMAZIONE PER FACILITATORI

Il progetto **Eco Champions** vi invita a partecipare alla formazione internazionale online per **facilitatori**, dedicata alla **teoria della democrazia sperimentale** e all'utilizzo dell'approccio di **Ecosystem Community Based Management**.

21 Maggio 2025 **Ore 11:00**

Programma

- Introduzione alla teoria della democrazia sperimentale
- Formazione sull'approccio di Gestione Ecosistemica Basata sulla Comunità
- Discussione aperta e sessione di domande e risposte

REGISTRAZIONE

Partecipa all'evento tramite il link che sarà fornito dieci minuti prima dell'inizio.

REGISTRATI ENTRO IL 18/05

Coordinator: **CONNECT BRUSSELS** Partners: **CO-GETHER**, **THE BALKAN FORUM**, **BONDO BEIER**, **labien paga**, **edina**, **Info-def**

Τι Συνέβει κατά την Διάρκεια του Εργαστηρίου;

Διαμεσολαβητές από όλες τις χώρες-εταίρους συγκεντρώθηκαν για να μάθουν **πώς να οργανώνουν** συμπεριληπτικές **εκδηλώσεις οικολογικών προκλήσεων "ECO-CHALLENGES"** και να εμπλέκουν ευάλωτες ομάδες, όπως ηλικιωμένους, γυναίκες, άτομα με αναπηρίες και κατοίκους αγροτικών περιοχών. Οι βασικές δραστηριότητες περιλάμβαναν:

- Εκπαίδευση στην **Πειραματική Δημοκρατία** και τη διαχείριση με βάση την κοινότητα.
- Πρακτικές στρατηγικές για τη συμπεριληπτική **κινητοποίηση των πολιτών**
- Ανταλλαγή ιδεών για τις επερχόμενες **εθνικές εκδηλώσεις οικολογικών προκλήσεων "ECO-CHALLENGES"**, προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες.

Βασικά Στοιχεία Συμμετεχόντων

Βέλγιο

42 συμμετέχοντες

Κόσοβο

20 συμμετέχοντες

Ιταλία

32 συμμετέχοντες

Ελλάδα

37 συμμετέχοντες

Ισπανία

22 συμμετέχοντες

Συνολικοί Συμμετέχοντες:
153 (94 γυναίκες, 59 άνδρες)

Κύρια Συμπεράσματα

- Οι συντονιστές έδειξαν μεγάλη αυτοπεποίθηση στον συντονισμό των οικολογικών προκλήσεων και στην εμπλοκή διαφορετικών συμμετεχόντων.
- Η διακρατική ανταλλαγή εμπειριών ενίσχυσε τη μάθηση μεταξύ συνεργατών και τις ιδέες για πιο περιεκτικές και συμμετοχικές εκδηλώσεις.
- Η εκπαίδευση παρείχε μια σταθερή βάση για τις επερχόμενες οικολογικές προκλήσεις "ECO CHALLENGES", εξασφαλίζοντας περιεκτικές και προσβάσιμες πρακτικές

Επόμενα Βήματα

Το πρόγραμμα ECO CHAMPIONS συνεχίζει να συνεργάζεται με τοπικούς εταίρους για την υλοποίηση εθνικών εκδηλώσεων οικολογικών προκλήσεων "ECO-CHALLENGES":

- Κόσσοβο: Εθνικό Φεστιβάλ Οικολογίας στην Πρίστινα
- Ελλάδα: Διαγενεακή Πρόκληση Μηδενικών Αποβλήτων κοντά στην Πάτρα
- Ισπανία: Φεστιβάλ ECO-Art στο Βαγιαδολίδ

Οι εκδηλώσεις αυτές θα ενθαρρύνουν τους πολίτες να ασχοληθούν περαιτέρω με τη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων, θα προωθήσουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και θα ενισχύσουν τη διαγενεακή συνεργασία.

ΑΣ ΚΡΑΤΗΣΟΥΜΕ ΕΠΑΦΗ

www.clf4d.eu
www.bondbeterleefmilieu.be.eu
thebalkanforum.org
co2gether.gr
labienpaga.es
connectbrussels.eu

crhacklabfoligno4d@gmail.com

ECO-CHAMPIONS

Βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων για οικιακούς και δημόσιους χώρους

Ανοιχτός διαδυκτιακή πλατφόρμα για τη Διαχείριση Αποβλήτων: Ενδυνάμωση των Κοινοτήτων για ένα Βιώσιμο Μέλλον

Η κοινοπραξία του έργου Eco-Champions είναι ενθουσιασμένη που παρουσιάζει το Open E-Space για τη Διαχείριση Αποβλήτων, μια νέα διαδικτυακή πλατφόρμα που αναπτύχθηκε και υλοποιήθηκε με την υποστήριξη του εταίρου La Bein Pagà. Σχεδιασμένη για εύκολη πρόσβαση και χρήση, η πλατφόρμα στοχεύει να βοηθήσει τους πολίτες σε όλες τις χώρες-εταίρους να κατανοήσουν και να διαχειρίζονται καλύτερα τα απόβλητα στις πόλεις τους, κάνοντας πιο ενημερωμένες και βιώσιμες επιλογές στη καθημερινή τους ζωή.

Τι θα γινόταν αν η διαχείριση των αποβλήτων μπορούσε να είναι απλούστερη, πιο ελκυστική και πραγματικά συνεργατική;

Τι θα γινόταν αν η διαχείριση των αποβλήτων μπορούσε να είναι απλούστερη, πιο ελκυστική και πραγματικά συνεργατική;

Αυτό είναι το όραμα πίσω από το **Open E-Space για τη Διαχείριση Αποβλήτων**, μια δυναμική, κοινοτικά καθοδηγούμενη πλατφόρμα που έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τους πολίτες να μειώσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα και να κάνουν πιο βιώσιμες επιλογές στην καθημερινότητά τους.

Στην καρδιά της, η πλατφόρμα υποστηρίζει άτομα και κοινότητες στην υιοθέτηση αποτελεσματικών πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων. Συνδυάζοντας εύχρηστα εργαλεία, εκπαιδευτικούς πόρους και ευκαιρίες για συμμετοχή στα κοινά, το Open E-Space καθιστά τη βιωσιμότητα όχι μόνο προσβάσιμη, αλλά και ελκυστική και αποτελεσματική. Προωθεί βασικές αρχές όπως η μείωση των αποβλήτων στην πηγή, ενθαρρύνοντας την προσεκτική κατανάλωση και την αποφυγή ειδών μιας χρήσης, καθώς και τη βελτίωση των πρακτικών διαχωρισμού και ανακύκλωσης για τη μετατροπή των αποβλήτων σε πολύτιμους πόρους και τη μείωση της χρήσης των χώρων υγειονομικής ταφής.

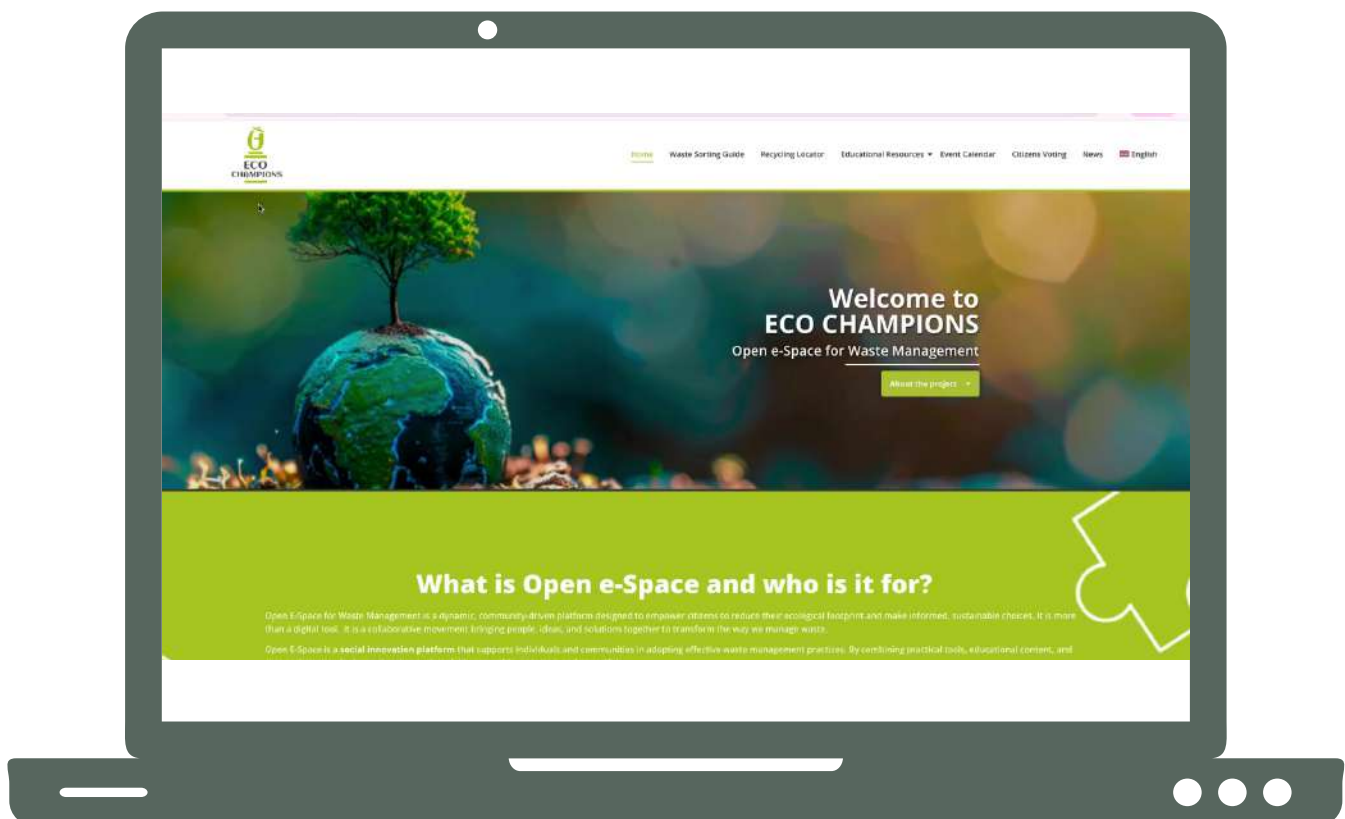

Περισσότερο από ένα απλό ψηφιακό εργαλείο, το Open E-Space αντιπροσωπεύει ένα αναπτυσσόμενο κίνημα που φέρνει κοντά ανθρώπους, ιδέες και πρακτικές λύσεις για να επανεξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε τα απόβλητα.

Τι μπορείτε να εξερευνήσετε στο Open E-Space;

Τι μπορείτε να εξερευνήσετε στο Open E-Space;

Η πλατφόρμα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών λειτουργιών για να καθοδηγήσει τους χρήστες στο ταξίδι τους προς τη βιωσιμότητα. Από έναν σαφή και εύχρηστο Οδηγό Διαλογής Αποβλήτων έως έναν Εντοπιστή Ανακύκλωσης που σας βοηθά να βρείτε κοντινές εγκαταστάσεις, το Open E-Space κάνει τις καθημερινές αποφάσεις ευκολότερες και πιο ενημερωμένες. Οι χρήστες μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό για τη μείωση των αποβλήτων και την κυκλική οικονομία, να ανακαλύψουν τοπικές και πανευρωπαϊκές πρωτοβουλίες μέσω του Ημερολογίου Οικολογικών Εκδηλώσεων και να συμμετέχουν ενεργά στην ενότητα Ψηφοφορία Πολιτών όπου μπορούν να εκφράσουν τις προτεραιότητές τους και να συμβάλουν στη διαμόρφωση περιβαλλοντικών προτάσεων για τις τοπικές αρχές.

Σε ποιον απευθύνεται;

Το Open E-Space έχει σχεδιαστεί για όλους όσοι θέλουν να αποτελέσουν μέρος της λύσης, από περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένους πολίτες και δραστήριους νέους έως τις πιο έμπειρες μεγαλύτερες γενιές, οικο-πρεσβευτές, οργανώσεις της κοινότητας και δημόσιες αρχές που αναζητούν προσεγγίσεις βασισμένες στη συμμετοχή των πολιτών.

Συν-δημιουργώντας την πλατφόρμα μαζί: η εκδήλωση E-Space

Ένα βασικό πλεονέκτημα του Open E-Space έγκειται στον συνεργατικό σχεδιασμό του. **Στις 3 Μαρτίου 2026, 139 πολίτες** από το Βέλγιο, την Ελλάδα, το Κοσσυφοπέδιο, την Ισπανία και την Ιταλία συμμετείχαν σε ένα διαδικτυακό εργαστήριο συν-δημιουργίας για να δοκιμάσουν την beta έκδοση της πλατφόρμας. Οι συμμετέχοντες μοιράστηκαν **πολύτιμα σχόλια**, διερεύνησαν τα χαρακτηριστικά της και **συνέβαλαν με ιδέες για βελτίωση**. Αυτή η συμμετοχική προσέγγιση διασφαλίζει ότι η πλατφόρμα αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες, τα τοπικά πλαίσια και τις ποικίλες προοπτικές, καθιστώντας την πιο σχετική, συμπεριληπτική και αποτελεσματική. Το ίδιο το εργαστήριο αποδείχθηκε **εξαιρετικά διαδραστικό** και έτυχε θερμής υποδοχής, με τους συμμετέχοντες να συμμετέχουν ενεργά σε συζητήσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά της πλατφόρμας και τις καθημερινές τους εμπειρίες με τη διαχείριση των οικιακών αποβλήτων. Η συνεδρία τόνισε την **έντονη εκτίμηση για το όραμα και τα πρακτικά εργαλεία του έργου**, ενώ παράλληλα υπογράμμισε τη σημασία του συνδυασμού των θεσμικών προσπαθειών με την ατομική ευθύνη και τις πρωτοβουλίες βάσης. Οι συμμετέχοντες έδειξαν ιδιαίτερο ενθουσιασμό για **ευκαιρίες συν-σχεδιασμού**, όπως η συνεισφορά τοπικών εκδηλώσεων στο ημερολόγιο της πλατφόρμας, και ορισμένοι εξέφρασαν ενδιαφέρον να συνεχίσουν να εξερευνούν την πλατφόρμα πέρα από την πιλοτική φάση, υποδεικνύοντας πολλά υποσχόμενες δυνατότητες για διαρκή συμμετοχή καθώς η πλατφόρμα εξελίσσεται και επεκτείνει την εμβέλειά της. Η ενσωμάτωση εμπειριών από την πραγματική ζωή με ψηφιακά εργαλεία προώθησε ουσιαστικές ανταλλαγές, ενώ προτάσεις όπως η επέκταση των δραστηριοτήτων σε νεότερο κοινό, συμπεριλαμβανομένων των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων, άνοιξαν νέους δρόμους για αντίκτυπο. Συνολικά, οι γνώσεις που συλλέχθηκαν θα διαδραματίσουν βασικό ρόλο στη βελτίωση της χρηστικότητας, της προσβασιμότητας της πλατφόρμας και της ικανότητάς της να συνδέει τη διαδικτυακή συμμετοχή με απτή, πραγματική δράση της κοινότητας. Μαζί, χτίζουμε όχι απλώς μια πλατφόρμα, αλλά μια κοινή πορεία προς πιο βιώσιμες κοινότητες.

Η περίοδος ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και το Αίτημα συλλογής υπογραφών (petition)

Μετά την ανάπτυξη της πλατφόρμας, προχωρήσαμε στο πακέτο εργασίας 10, το οποίο περιλαμβάνει **μια τρίμηνη περίοδο διαδικτυακής ψηφοφορίας και μια πρωτοβουλία συλλογής υπογραφών (petition)** που θα κυκλοφορήσει και να παρουσιαστεί σε ένα ευρύ κοινό μέσω μιας διαδικτυακής εκδήλωσης στις 29 Μαΐου 2026.

Αυτή η φάση θα μας οδηγήσει απευθείας στην ολοκλήρωση αυτού του εξαιρετικού ταξιδιού, στο οποίο στόχος ήταν η οικοδόμηση μιας ενημερωμένης κοινότητας γύρω από τη διαχείριση των αποβλήτων, την αξία της κυκλικής οικονομίας και τη δημιουργία καλών πρακτικών. Χάρη στα δεδομένα και τα σχόλια που συλλέχθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, αυτές οι πρακτικές έχουν οριστεί και επιλεγεί απευθείας από πολίτες, ενδιαφερόμενους φορείς και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, με βάση τις τοπικές εμπειρίες τους στο πλαίσιο μιας κοινής συμμετοχικής πορείας.

Αυτή η **διαδικτυακή εκστρατεία (petition)** ζητά ισχυρότερα, σαφέστερα και πιο συμμετοχικά τοπικά συστήματα διαχείρισης αποβλήτων σε όλη την Ευρώπη. Αναγνωρίζοντας ότι η διαχείριση των αποβλήτων επηρεάζει άμεσα την ποιότητα του περιβάλλοντός μας και της καθημερινότητάς μας, η πρωτοβουλία προωθεί τη διαφάνεια, τη συμμετοχή των πολιτών και την κοινή ευθύνη σε επίπεδο κοινότητας. Μέσω μιας τρίμηνης **διαδικτυακής εκστρατείας ψηφοφορίας** (από τις 3 Μαρτίου έως τις 3 Ιουνίου), οι κάτοικοι καλούνται να υποστηρίξουν πρακτικές και κοινοτικά επικεντρωμένες λύσεις που βελτιώνουν τα συστήματα ανακύκλωσης, ευαισθητοποιούν σχετικά με τη σωστή διαλογή των αποβλήτων και ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή στις τοπικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Μαζί, μπορούμε να ενισχύσουμε τις βιώσιμες πόλεις από την αρχή.

29 Μαΐου 2026: η διαδικτυακή εκδήλωση

Η διαδικτυακή εκδήλωση, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις **29 Μαΐου 2026**, στοχεύει στη συμμετοχή συνολικά **360 συμμετεχόντων** από όλες τις χώρες εταίρους, προκειμένου να παρουσιάσουν το αίτημά μας και να εξηγήσουν τη σημασία της ψήφου. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, θα περιγράψουμε τους στόχους του έργου Eco-Champions και θα παρέχουμε μια ενημέρωση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής.

Εγγραφείτε για την εκδήλωση:

<https://us06web.zoom.us/j/82483086300?pwd=dVxYrNQ2j5bklbmtfvqIAwAQP1ld4Y.1>

Οδεύοντας προς την Πάτρα...

Η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη διαδικτυακή εκδήλωση της 29ης Μαΐου θα αποτελέσει βασικό στοιχείο για την επίτευξη της τελικής εκδήλωσης στην **Πάτρα** στα **τέλη Ιουνίου**, όπου θα ανακοινωθεί η νικήτρια χώρα με βάση τις προτάσεις που θα υποβληθούν από κάθε συμμετέχουσα χώρα.

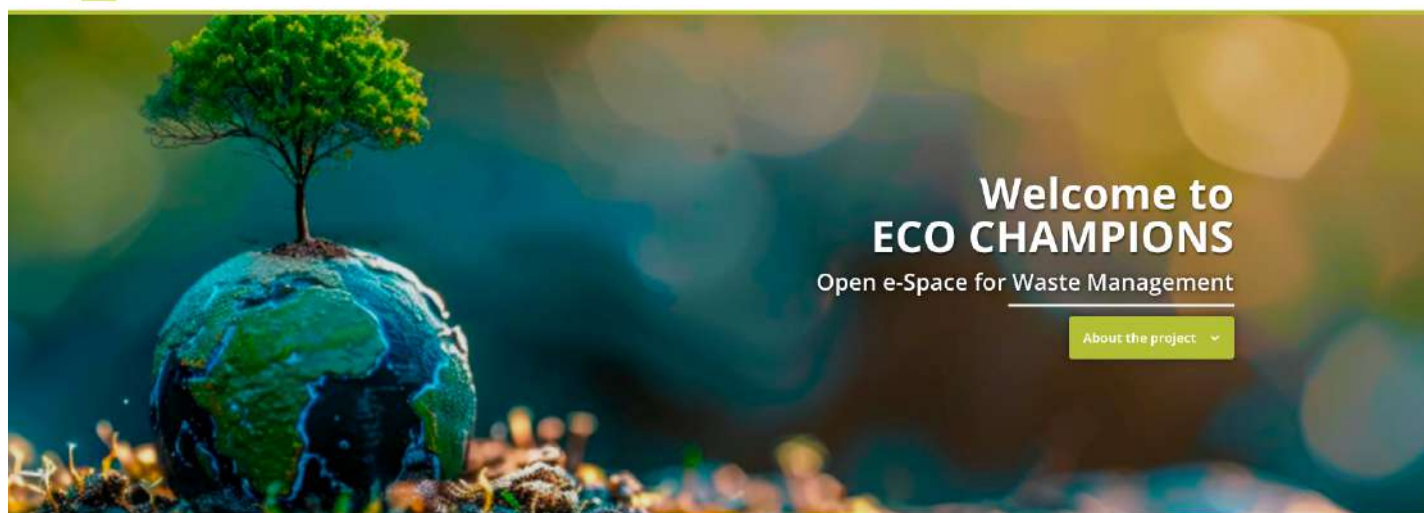
ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΟ ECO-CHAMPIONS E-SPACE!

<https://open-e-space.labienpaga.es/>

[Home](#) [Waste Sorting Guide](#) [Recycling Locator](#) [Educational Resources](#) [Event Calendar](#) [Citizens Voting](#) [News](#) [English](#)

ΑΣ ΜΕΙΝΟΥΜΕ ΣΕ ΕΠΑΦΗ

www.clf4d.eu
www.bondbeterleefmilieu.be.eu
thebalkanforum.org
co2gether.gr
labienpaga.es
connectbrussels.eu

crhacklabfoligno4d@gmail.com

ECO-CHAMPIONS

Για οικιακούς και δημόσιους χώρους Βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων

Οικολογικές προκλήσεις που οδηγούν σε τοπική δράση

Στο επίκεντρο του προγράμματος Eco-Champions βρίσκονται οι **εκδηλώσεις Eco-Challenge** που διοργανώνονται σε όλες τις πόλεις της σύμπραξης. Μέχρι στιγμής, οι εκδηλώσεις Eco-Challenge έχουν πραγματοποιηθεί στην **Ιταλία**, το **Βέλγιο**, το **Κόσοβο** και την **Ισπανία**, ενώ η τελική εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο στην Πάτρα, Ελλάδα. Αυτές οι εκδηλώσεις είναι που δίνουν πραγματικά ζωή στο Eco-Champions. Ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να αναλάβουν πρακτική δράση για τη βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων με έναν διασκεδαστικό και ενδιαφέροντα τρόπο. Με πρακτικές δραστηριότητες, διαδραστικά εργαστήρια και μια ζωντανή, εορταστική ατμόσφαιρα, οι εκδηλώσεις Eco-Challenge συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση, εμπνέουν πιο οικολογικές συνήθειες και υποστηρίζουν τους στόχους της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Ας μιλήσουμε για αριθμούς

- Πάνω από **3.000 άτομα** έχουν ήδη συμμετάσχει σε εκδηλώσεις του προγράμματος Eco-Champions!
- **Νέοι** και **ενήλικες** συμμετείχαν, ανέλαβαν δράση και συνέβαλαν στην προώθηση πραγματικών αλλαγών.
- Μαζί με τις **διαδικτυακές** μας **δραστηριότητες** που εμπλέκουν πολίτες, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και ενδιαφερόμενους φορείς, το πρόγραμμα Eco-Champions προσεγγίζει χιλιάδες άτομα σε όλη την Ευρώπη — και το κίνημα συνεχίζει να μεγαλώνει.

Οι εκδηλώσεις μας

Ακολουθούν οι εκδηλώσεις που έχουν οργανωθεί μέχρι στιγμής:

Ιταλία: Radici Urbane. Generazioni a confronto su Economia Circolare, BioEconomia ed Arte.

Βέλγιο: Eco Champions Marathon Brussels 2025

Κόσσοβο: Upcycling Design Marathon

Ισπανία: Eco-Art FestivalSp

ECO FESTIVAL στην Ιταλία: Radici Urbane

Radici Urbane: Generations in Dialogue on Circular Economy, BioEconomy, and Art ήταν ένα διήμερο οικολογικό φεστιβάλ που πραγματοποιήθηκε στο Spello της Ούμπρια στις 4-5 Ιουλίου 2025.

Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το CRHACK LAB στο πλαίσιο του ευρύτερου Social Hackathon Umbria και είχε ως στόχο την προώθηση της διαγενεακής ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τη βιωσιμότητα, την ανακύκλωση και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

Το πρόγραμμα προσέλκυσε **230 συμμετέχοντες** — νέους και ηλικιωμένους — σε εργαστήρια, περιηγήσεις στη φύση με ξεναγό και δημιουργικές δραστηριότητες που αφορούσαν θέματα όπως η βιώσιμη μόδα, η γεωργία, η μπλε βιοοικονομία, οι συσκευασίες και η χρήση ξύλου στις κατασκευές. Συμπληρωματικές δραστηριότητες περιλάμβαναν περιηγήσεις κατά μήκος του ρωμαϊκού υδραγωγείου, εργαστήρια δημιουργικής ανακύκλωσης και πολιτιστικές εκδρομές χωρίς αποκλεισμούς, με ξεναγούς νέους με γνωστικές αναπηρίες, στο πλαίσιο του προγράμματος ArteMIA.

Με φόντο την πολιτιστική και οικολογική κληρονομιά της Ούμπρια, η εκδήλωση συνδύαζε περιβαλλοντική εκπαίδευση, συμμετοχική δημοκρατία και καλλιτεχνική έκφραση.

ECO FESTIVAL στο Βέλγιο: Eco Champions Μαραθώνιος Βρυξέλλες 2025

Ο Μαραθώνιος Eco Champions Βρυξέλλες 2025, που διοργανώθηκε από την Connect Brussels, μετέτρεψε την πόλη σε ένα ζωντανό εργαστήριο βιωσιμότητας, συγκεντρώνοντας **2.179** συμμετέχοντες όλων των ηλικιών και ικανοτήτων για ένα μοναδικό ταξίδι πολιτών όπου συναντήθηκαν ο αθλητισμός, η οικολογία και η κοινότητα. Σε διαδρομές που κυμαίνονταν από 5 χιλιόμετρα έως τον εμβληματικό γύρο των 80 χιλιομέτρων της Βρυξελλών, δρομείς, περιπατητές, οικογένειες, ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρίες συμμετείχαν σε μια οικολογική εμπειρία χωρίς αποκλεισμούς που ξεπέρασε κατά πολύ έναν παραδοσιακό αγώνα.

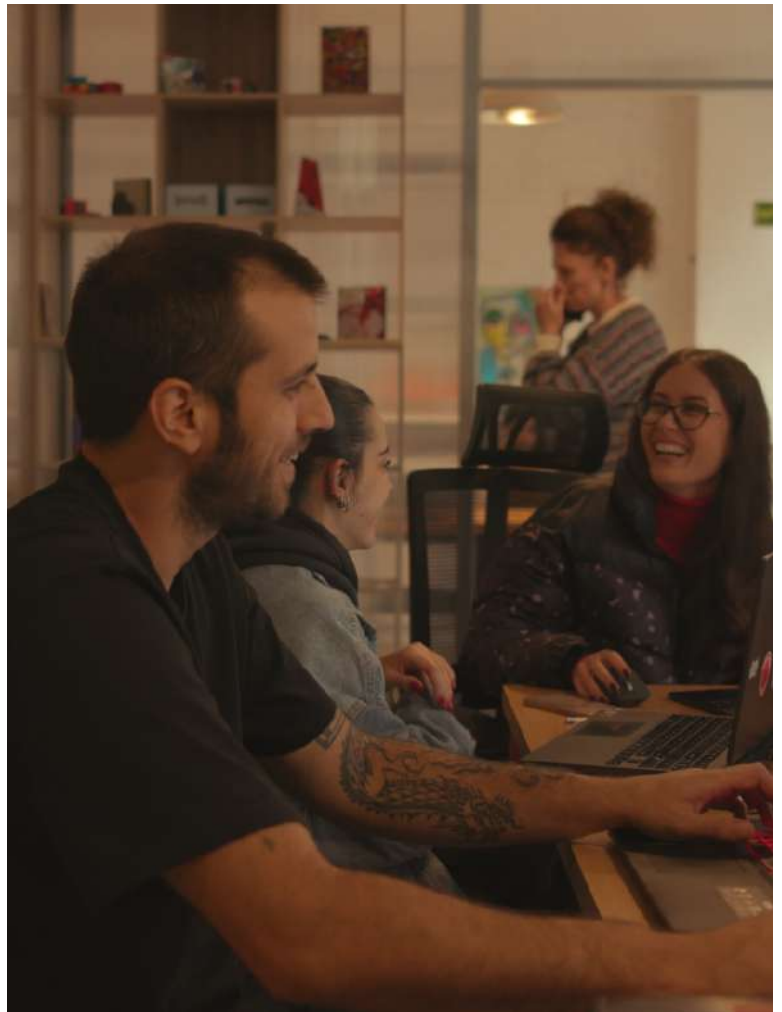

Από τις **οικολογικές συνήθειες** που προωθήθηκαν πριν από την εκδήλωση, μέχρι τα «μίνι-μαθήματα» διαλογής απορριμμάτων και τις δράσεις καθαρισμού κατά τη διάρκεια του μαραθωνίου, καθώς και τη ζωντανή οικολογική γιορτή στο Ιππόδρομο του Uccle-Boitsfort, οι συμμετέχοντες εφάρμοσαν ενεργά βιώσιμες συμπεριφορές σε πραγματικό χρόνο. Η εκδήλωση ανέδειξε την πράσινη κινητικότητα, τις κυκλικές πρακτικές και τη διαγενεακή μάθηση, αποδεικνύοντας ότι η συλλογική δράση, όταν ενσωματώνεται στον αθλητισμό και τον πολιτισμό, μπορεί να εμπνεύσει μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική ευθύνη.

ECO FESTIVAL στο Κόσοβο: Upcycling Design Marathon

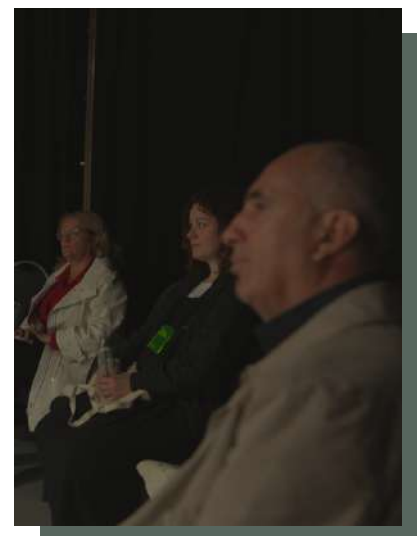
Οι δραστηριότητες του Eco Champions Festival στην Πρίστινα, που διοργανώθηκαν από το Balkan Forum, προσέλκυσαν περισσότερους από **400** συμμετέχοντες σε ένα δυναμικό πρόγραμμα που συνδυάζει δημιουργικότητα, βιωσιμότητα και δράση των πολιτών. Το τετραήμερο Upcycling Design Marathon συγκέντρωσε σχεδιαστές, φοιτητές και καινοτόμους με σκοπό να μετατρέψουν απορριφθέντα υλικά σε λειτουργικά πρωτότυπα, με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας, και κορυφώθηκε με μια δημόσια έκθεση των ανακυκλωμένων προϊόντων.

Παράλληλα, μία **πρόκληση διαλογής απορριμμάτων** προώθησε την ενεργό συμμετοχή των πολιτών μέσω συζητήσεων με τις δημοτικές υπηρεσίες, δράσεων στη γειτονιά και μιας κοινής δήλωσης που υποστηρίζει τη βελτίωση των υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες περιλάμβαναν ένα διαδραστικό **οικολογικό κουίζ** στο Κέντρο Καινοτομίας του Κοσόβου, το οποίο ενίσχυσε τις γνώσεις σχετικά με την περιβαλλοντική πολιτική μέσω της ομαδικής μάθησης, και ένα **εργαστήριο** ανθρωπολογίας που διερεύνει τη βιωσιμότητα μέσω αντικειμένων καθημερινής χρήσης, με αποτέλεσμα μια συλλογική καλλιτεχνική δημοσίευση.

Το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε περαιτέρω με τέσσερις θεματικές **διασκέψεις** στο Κίνο Αρματα, στις οποίες συμμετείχαν πάνω από **270** άτομα σε συζητήσεις σχετικά με τη δημιουργικότητα, τον αστικό μετασχηματισμό, την τέχνη και τη βιώσιμη μόδα, ενισχύοντας τον ρόλο της Πρίστινας ως κέντρου οικολογικής καινοτομίας και συμμετοχικού διαλόγου για το περιβάλλον.

ECO FESTIVAL στην Ισπανία: Eco-Art Festival

Το **Eco-Art Festival** που διοργάνωσε η La Bien Pagà και πραγματοποιήθηκε στις 29 και 30 Νοεμβρίου 2026 στο Βαγιαδολίδ, δημιουργήθηκε ως ένας χώρος συνάντησης όπου η τέχνη, ο πολιτισμός και η βιωσιμότητα συνυπάρχουν για να εμπνεύσουν την κοινότητα. Κατά τη διάρκεια των δύο ημερών, **200** συμμετέχοντες όλων των ηλικιών απόλαυσαν θεατρικές παραστάσεις, τοιχογραφίες, θεατρικές διαδρομές, land art, εργαστήρια Chi Kung και Tai Chi, μουσική, χορό και θεατρικές δημιουργίες με ανακυκλωμένα υλικά, συναντήσεις με τοπικούς εμπειρογνώμονες και μια τελική εκδήλωση με θέμα τη σχέση μεταξύ δημιουργικότητας και ανακύκλωσης, φροντίδας για το περιβάλλον και συμμετοχής των πολιτών

Το φεστιβάλ διοργανώθηκε χάρη στη συνεργασία του **Libera Teatro**, της **FEyTS** – Σχολής Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, της βιβλιοθήκης Entre Líneas, της Unión Esgueva και του κέντρου νεότητας **Espacio Joven**. Η εκδήλωση είχε επίσης την υποστήριξη του **Δήμου Βαγιαδολίδ** και του Τμήματος Νεότητας, τα οποία στήριξαν αυτή την πρωτοβουλία με στόχο την ενίσχυση της περιβαλλοντικής δέσμευσης μέσω καλλιτεχνικών και κοινοτικών διαδικασιών.

ΤΡΙΤΗ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ στο Βαγιαδολίδ

Στις 20 Ιανουαρίου 2026, οι εταίροι συγκεντρώθηκαν για την **Τρίτη Διακρατική Συνάντηση Εταίρων** στην όμορφη πόλη του **Βαγιαδολίδ**, με την ευγενική φιλοξενία του **La Bien Pagá Espacio Escénico**. Η συνάντηση ήταν μια σημαντική ευκαιρία για να συντονιστούμε σχετικά με τα επόμενα βασικά βήματα πριν από τις εκδηλώσεις που έχουν προγραμματιστεί για τον Μάρτιο και τον Απρίλιο, ενώ παράλληλα θέσαμε ως στόχο την τελική εκδήλωση στην Πάτρα.

Οι εταίροι εξέτασαν την τρέχουσα πρόοδο του έργου και γιόρτασαν τα εξαιρετικά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής, μέσω των δραστηριοτήτων και των Οικολογικών Φεστιβάλ που πραγματοποιήθηκαν στις πόλεις μας. Μια εξαιρετική ευκαιρία για να αναστοχαστούμε, να προγραμματίσουμε το μέλλον και να νιώσουμε υπερήφανοι για την αναπτυσσόμενη κοινότητα των Οικολογικών Πρωταθλητών μας!

Επόμενα βήματα

Συν-δημιουργία του οικολογικού ηλεκτρονικού χώρου

Ετοιμαζόμαστε να δημιουργήσουμε από κοινού τη δομή και το περιεχόμενο του **οικολογικού ηλεκτρονικού χώρου**, ενός προσβάσιμου και φιλικού προς τον χρήστη διαδικτυακού χώρου που βασίζεται εξ ολοκλήρου σε δωρεάν εργαλεία πληροφορικής. Περίπου 120 συμμετέχοντες από όλες τις χώρες-εταίρους, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων, διαμεσολαβητών, οικολογικών πρεσβευτών, πολιτών και δημόσιων αρχών, θα συμμετάσχουν σε διαδικτυακές συζητήσεις για να διαμορφώσουν τα χαρακτηριστικά και την προσβασιμότητά του.

Περίοδος ψηφοφορίας και αίτηση

Από τον Απρίλιο, θα ξεκινήσει μια **τρίμηνη περίοδος ηλεκτρονικής ψηφοφορίας** σε ολόκληρη τη σύμπραξη κατά την οποία οι πολίτες θα μπορούν να επιλέξουν προτάσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων και να συνεισφέρουν με τις πολύτιμες απόψεις τους μέσω των εντύπων Google Forms. Παράλληλα, θα διεξαχθεί μια **εκστρατεία ηλεκτρονικής συλλογής υπογραφών** σε συνδυασμό με στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρησιμοποιώντας ειδικά hashtags και βασικούς λογαριασμούς Twitter για την ευρύτερη συμμετοχή σε ολόκληρη την Ευρώπη. Μείνετε συντονισμένοι!

Ας μείνουμε σε επαφή

www.clf4d.eu
www.bondbeterleefmilieu.be.eu
thebalkanforum.org
co2gether.gr
labienpaga.es
connectbrussels.eu

crhacklabfoligno4d@gmail.com

Project: 101147501- Citizens and EU Values

WP12.ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ

D12.2 ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Αύγουστος 2026

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	2
1.1 Στόχος της έκθεσης	2
1.2 Η συμμετοχική διαδικασία	2
1.3 Συμμετοχή των πολιτών	2
1.4 Πεδίο εφαρμογής και περιορισμοί	3
1.5 Δομή και προσβασιμότητα	3
2. Αποτελέσματα ανά περιοχή	3
2.1 Συμμετοχή και κύρια ευρήματα	3
2.2 Πέντε επικρατέστερες προτάσεις ανά περιοχή	4
2.3 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής	4
3. Διακρατικές συστάσεις	5
Σύσταση 1. Απλοποίηση, οπτικοποίηση και εναρμόνιση των κανόνων διαλογής	5
Σύσταση 2. Κάλυψη κενών στις υποδομές διαλογής	6
Σύσταση 3. Διεύρυνση των εξειδικευμένων καναλιών διαλογής	7
Σύσταση 4. Προσαρμογή των υπηρεσιών στις οικιστικές και γεωγραφικές ιδιαιτερότητες	7
Σύσταση 5. Ενσωμάτωση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην σχολική εκπαίδευση και στην ενήλικη μάθηση	8
Σύσταση 6. Αντικατάσταση περιστασιακών καμπανιών με στρατηγικές συνεχούς και πολυκαναλικής επικοινωνίας	9
Σύσταση 7. Ενεργότερη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων	9
Σύσταση 8. Διοικητική Εναρμόνιση και Τυποποίηση κανόνων	10
Σύσταση 9. Συνδυασμός Κινήτρων, Μηχανισμών Ελέγχου και Δημόσιας Λογοδοσίας	10
Σύσταση 10. Προώθηση της Πρόληψης και της Επαναχρησιμοποίησης	11
4. Συμπεράσματα	12

1. Εισαγωγή

1.1 Στόχος της Έκθεσης

Αυτή η διακρατική έκθεση αποτελεί το παραδοτέο 12.2 του έργου Eco Champions. Στόχος της είναι η διατύπωση διακρατικών συστάσεων σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών στη διαχείριση αποβλήτων, οι οποίες μπορούν να κοινοποιηθούν στους αρμόδιους φορείς σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με τους στόχους του Work Package 12, οι συστάσεις αποσκοπούν στην προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, στην αναγνώριση και ενθάρρυνση βιώσιμων πρακτικών, καθώς και στην καλλιέργεια του αισθήματος ευθύνης και της συμμετοχής της κοινότητας στην αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τα απόβλητα.

Οι συστάσεις βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία. Έξι συνεργαζόμενοι οργανισμοί διεξήγαγαν την ίδια συμμετοχική διαδικασία στις δικές τους περιοχές, καλύπτοντας έξι περιοχές σε πέντε χώρες, και υπέβαλαν αναφορές για τα αντίστοιχα εθνικά αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα αυτά αποτελούν τη βάση τεκμηρίωσης του παρόντος εγγράφου. Η λεπτομερής ανάλυση της εκστρατείας ψηφοφορίας έχει υποβληθεί ξεχωριστά ως αυτόνομο παραδοτέο· η παρούσα έκθεση συνοψίζει τα εθνικά αποτελέσματα μόνο στο βαθμό που απαιτείται για την υποστήριξη των συστάσεων και επικεντρώνεται στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ως απάντηση σε αυτές.

1.2 Η συμμετοχική διαδικασία

Στο πλαίσιο της δράσης, οι κάτοικοι κλήθηκαν να αξιολογήσουν μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας μια σειρά προτάσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων και να περιγράψουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σε αυτήν στην καθημερινή τους ζωή. Η ψηφοφορία πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικτυακών ερωτηματολογίων, τα οποία προωθήθηκαν από κάθε εταίρο μέσω των δικών του δικτύων, μέσω κοινωνικής δικτύωσης και στοχευμένων κοινοτικών εκστρατειών. Η δομή του ερωτηματολογίου ήταν κοινή για όλους τους εταίρους, ενώ η προώθησή του προσαρμόστηκε στο εκάστοτε τοπικό πλαίσιο.

Εκτός από την ψηφοφορία, οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικά με τέσσερα θέματα: τις συνήθειες διαλογής αποβλήτων, τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, την αξιολόγησή τους για τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και τις ανάγκες τους σε θέματα επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης. Τα περισσότερα ερωτηματολόγια περιλάμβαναν επίσης πεδία ανοιχτών σχολίων. Οι παρατηρήσεις που αναφέρονται στις παρακάτω εθνικές ενότητες βασίζονται σε αυτά τα σχόλια.

1.3 Συμμετοχή των πολιτών

Συνολικά, συμμετείχαν 1.067 πολίτες από έξι περιοχές σε πέντε χώρες. Το Βέλγιο εκπροσωπείται από δύο εταίρους, έναν για τις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία, και έναν για την Φλάνδρα. Ο αριθμός των απαντήσεων κυμάνθηκε από 61 έως 220 ανά εταίρο.

Χώρα	Οργανισμοί Εταίροι	Συμμετέχοντες
Βέλγιο (Βρυξέλλες - Βαλλωνία)	Connect Brussels	220
Βέλγιο (Φλάνδρα)	Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen	61
Ελλάδα	Cohesion Network 2gether	203
Ιταλία	CRHACK LAB Foligno 4D	175
Κόσοβο	The Balkan Forum	204
Ισπανία	Asociación La Bien Paga	204
Σύνολο		1,067

1.4 Πεδίο εφαρμογής και περιορισμοί

Η ανάγνωση των αποτελεσμάτων θα πρέπει να γίνεται με τη δέουσα προσοχή, καθώς η συμμετοχή στη διαδικασία ήταν οικειοθελής και το δείγμα αυτοεπιλεγόμενο (ανταποκρίθηκαν σε μια ανοιχτή διαδικτυακή πρόσκληση). Ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα δεν αποτελούν στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα του γενικού πληθυσμού και τα αναφερόμενα ποσοστά δεν θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως απόλυτες εκτιμήσεις για το σύνολο των κατοίκων. Παράλληλα, λόγω της διαφοροποίησης των εθνικών ερωτηματολογίων ως προς τον βαθμό λεπτομέρειας, τα αριθμητικά στοιχεία δεν είναι πάντοτε άμεσα συγκρίσιμα μεταξύ των περιοχών.

Επιπλέον, στις διαφορετικές περιοχές υποβλήθηκαν αναφορές με διαφορετικό βαθμό λεπτομέρειας. Αυτό που ωστόσο προσδίδει βαρύτητα στα ευρήματα είναι η σημαντική ομοιογένειά τους. Έξι ανεξάρτητες μελέτες, που διεξήχθησαν σε έξι περιοχές με διαφορετικά κανονιστικά πλαίσια και υποδομές, ανέδειξαν μια εντυπωσιακά παρόμοια δέσμη προτεραιοτήτων. Υπό αυτό το πρίσμα, τα ευρήματα αναδεικνύουν κυρίως τη στρατηγική κατεύθυνση και την ιεράρχηση των αναγκών, παρά την ακριβή ποσοτική τους διάσταση.

1.5 Δομή και προσβασιμότητα

Στην Ενότητα 2 συνοψίζονται τα εθνικά αποτελέσματα, κατά αλφαβητική σειρά, και παρουσιάζονται οι πέντε συστάσεις που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους σε κάθε περιοχή. Στην Ενότητα 3 παρατίθενται δέκα διακρατικές συστάσεις που προέκυψαν από τη σύγκλιση των εθνικών συστάσεων και αποτελούν τον πυρήνα της παρούσας έκθεσης. Στην Ενότητα 4 παρουσιάζονται οι καταληκτικές παρατηρήσεις.

Για τη σύνταξη της έκθεσης έχουν εφαρμοστεί καθ' όλη τη διάρκειά της οι αρχές της απλής γλώσσας (plain-language principles), οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση σύντομων προτάσεων, την εστίαση σε μία κύρια ιδέα ανά πρόταση, τη συνεπή χρήση επικεφαλίδων και την εφαρμογή ενός οριοθετημένου λεξιλογίου. Κάθε διακρατική σύσταση εισάγεται με ένα εικονόγραμμα, επιτρέποντας την άμεση αναγνώριση του θέματος χωρίς να απαιτείται η ανάγνωση ολόκληρου του κειμένου. Επιπλέον, όλα τα εικονογράμματα συνοδεύονται από εναλλακτικό κείμενο (alt-text), διασφαλίζοντας την προσβασιμότητα του εγγράφου και για αναγνώστες που χρησιμοποιούν λογισμικό ανάγνωσης οθόνης.

2. Αποτελέσματα ανά περιοχή

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα εθνικά αποτελέσματα σε συνοπτική μορφή. Η πλήρης ανάλυση της εκστρατείας ψηφοφορίας διατίθεται στο αντίστοιχο παραδοτέο. Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα βασικά ευρήματα και τις πέντε συστάσεις που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους σε κάθε περιοχή, ακολουθούμενες από μια σύντομη αναφορά στα χαρακτηριστικά που διακρίνουν την εικόνα σε κάθε χώρα.

2.1 Συμμετοχή και κύρια ευρήματα

Χώρα ή περιοχή	Αριθμός Συμμετεχόντων	Συχνότητα Διαλογής (Συχνά ή πάντα)	Συχνότερα αναφερόμενο εμπόδιο
Βέλγιο (Βρυξέλλες - Βαλλωνία)	220	77.7%	Ανεπαρκείς δημοτικές υπηρεσίες (38.2%)
Βέλγιο (Φλάνδρα)	61	100%	Άλλο (38.3%)
Ελλάδα	203	56.6%	Έλλειψη δημοτικών υπηρεσιών (44.3%)

Ιταλία	175	76.6%	Ανεπαρκείς δημοτικές υπηρεσίες (33.7%)
Κόσοβο	204	Περιορισμένη και ασυνεπής	Ανεπαρκείς δημοτικές υπηρεσίες
Ισπανία	204	Ιδιαίτερα εδραιωμένη	Ασαφείς κανόνες διαλογής (55%)

2.2 Πέντε επικρατέστερες προτάσεις ανά περιοχή.

Χώρα ή περιοχή	Συστάσεις, κατά σειρά των ψήφων που έλαβαν
Βέλγιο (Βρυξέλλες-Βαλλωνία)	- Ομάδες ταχείας απόκρισης κατά της παράνομης απόρριψης αποβλήτων (37,7%). - Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των 19 δήμων των Βρυξελλών (35,5%). - Αύξηση των κινητών και τοπικών σημείων διαλογής (33,2%). - Πολύγλωσση επικοινωνία σχετικά με τους κανόνες διαλογής (31,4%). - Επέκταση της διαλογής οργανικών αποβλήτων (πορτοκαλί σακούλα) (30,9%).
Βέλγιο (Φλάνδρα)	- Συστήματα Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης (deposit-return) για πλαστικά μπουκάλια και κουτάκια (75,4%). - Αυστηρότεροι έλεγχοι και πρόστιμα για παράνομη απόρριψη (55,7%). - Σύστημα «πληρώνω όσο πετάω» (pay-as-you-throw) (54,1%). - Συνεργασία με σούπερ μάρκετ για μείωση μη ανακυκλώσιμων συσκευασιών (47,5%). - Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης μέσω δημοτικών κέντρων (32,8%).
Ελλάδα	- Μόνιμη περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία (45,8%). - Εφαρμογή συστήματος «πληρώνω όσο πετάω» (37,4%). - Υποχρεωτική συλλογή οργανικών αποβλήτων σε όλους τους δήμους (34,5%). - Φορολογικά κίνητρα για οικιακή κομποστοποίηση (32,5%). - Έξυπνα συστήματα διαλογής με αισθητήρες πλήρωσης (30,5%).
Ιταλία	- Μονοσέλιδες οδηγίες διαλογής σε απλή γλώσσα με οπτικούς οδηγούς (43,4%). - Προσβάσιμη πληροφόρηση σε πολλές γλώσσες και μορφές εύκολης ανάγνωσης (38,9%). - Πρεσβευτές ανακύκλωσης στην κοινότητα (34,9%). - Συνδιαμόρφωση τοπικών κανόνων μέσω συμμετοχικών εργαστηρίων (34,3%). - Πρακτικός οικιακός εξοπλισμός (π.χ. ειδικά σέτ κάδων κουζίνας) (26,9%).
Κόσοβο	- Διαλογή αποβλήτων στην πηγή σε εθνικό επίπεδο (56,9%). - Σταθμοί ανακύκλωσης σε επίπεδο γειτονιάς (50,5%). - Επέκταση των υπηρεσιών διαλογής σε όλες τις αγροτικές περιοχές (41,2%). - Περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία (38,2%). - Μείωση οργανικών απορριμμάτων μέσω κομποστοποίησης & οικονομικά κίνητρα για την ανακύκλωση (37,7% έκαστο).
Ισπανία	- Χωριστή συλλογή ειδικών κατηγοριών (υφάσματα, έλαια, μπαταρίες) (61,8%). - Εκπαίδευση στα σχολεία και προγράμματα μάθησης ενηλίκων (54,4%). - Συλλογή οργανικών από το πεζοδρόμιο σε πυκνοκατοικημένες περιοχές (48,5%). - Συνεχείς εκστρατείες ενημέρωσης για την ορθή διαλογή (48,5%). - Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης μέσω δημοτικών κέντρων (40,2%).

2.3 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής

Βέλγιο — Βρυξέλλες και Βαλλωνία (Connect Brussels): Αποτελεί τη μόνη επικράτεια όπου ο συντονισμός μεταξύ των δήμων αναδεικνύεται σε αυτόνομη προτεραιότητα. Οι πολίτες ζητούν ρητά την ευθυγράμμιση των υπηρεσιών των 19 δήμων της Περιφέρειας των Βρυξελλών, καθώς και την παροχή πολύγλωσσης ενημέρωσης. Η συμμετοχή των πολιτών ήταν εξαιρετικά ισχυρή, με το 97,3% των ερωτηθέντων να υποστηρίζει ενεργά το σχετικό ψήφισμα και τις προτεινόμενες δράσεις.

Βέλγιο — Φλάνδρα (Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen): Στη Φλάνδρα, οι προτεραιότητες έχουν μετατοπιστεί πέρα από τη δημιουργία του βασικού συστήματος υποδομών. Οι πολίτες υπερψήφισαν τα Συστήματα Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης (deposit-return) με ποσοστό 75,4%, το οποίο αποτελεί το υψηλότερο ποσοστό υποστήριξης για μεμονωμένη σύσταση σε ολόκληρη την κοινοπραξία. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην αυστηρότερη επιβολή κυρώσεων για την παράνομη απόρριψη και στην εφαρμογή του συστήματος «πληρώνω όσο πετάω». Στην έρευνα της Φλάνδρας καταγράφηκαν μόνο οι συστάσεις για τις οποίες υπήρξε ψήφος, επομένως δεν εμφανίζεται στον παραπάνω πίνακα των αναφερόμενων εμποδίων.

Greece (Cohesion Network 2gether). Η Ελλάδα είναι η μόνη περιοχή όπου τα οικονομικά εργαλεία (όπως η χρέωση βάσει παραγωγής αποβλήτων και τα φορολογικά κίνητρα) καταλαμβάνουν τόσο υψηλή θέση στην ιεράρχηση των πολιτών. Επιπλέον, καταγράφεται ένα σαφές έλλειμμα εμπιστοσύνης, καθώς πολλοί ερωτηθέντες εκφράζουν αμφιβολίες για το αν τα υλικά που διαχωρίζουν οδηγούνται πράγματι προς ανακύκλωση.

Italy (CRHACK LAB Foligno 4D). Στην Ιταλία, η προσβασιμότητα της πληροφορίας αποτελεί τη ρητή πρώτη προτεραιότητα. Οι δύο κορυφαίες συστάσεις αφορούν τη μορφή με την οποία επικοινωνούνται οι κανόνες: χρήση απλής γλώσσας, οπτικοί οδηγοί και μορφότυποι εύκολης ανάγνωσης. Οι προτάσεις για οικονομικά κίνητρα υποστηρίχθηκαν, αλλά ιεραρχήθηκαν χαμηλότερα από την εκπαίδευση και την πρακτική βοήθεια.

Kosovo (The Balkan Forum). Η ατζέντα στο Κόσοβο είναι θεμελιώδης, εστιάζοντας στην εγκαθίδρυση του συστήματος παρά στη βελτίωσή του. Το 56,9% των πολιτών υποστήριξε τη διαλογή στην πηγή σε εθνικό επίπεδο. Το ζήτημα της εδαφικής ισότητας είναι επίσης πρωταρχικό, με την επέκταση της διαλογής στις αγροτικές περιοχές να κατατάσσεται στην τρίτη θέση των προτιμήσεων.

Spain (Asociación La Bien Paga). Η Ισπανία καταγράφει την ισχυρότερη εντολή (61,8%) από τις περιοχές για τις οποίες υπάρχουν πλήρη στοιχεία έρευνας και είναι η μόνη περιοχή που δίνει έμφαση εξίσου τόσο στην εκπαίδευση ενηλίκων όσο και στη σχολική. Είναι επίσης μία από τις δύο περιοχές που αναγνωρίζουν τα σούπερ μάρκετ ως στρατηγικούς εταίρους για τη μείωση των μη ανακυκλώσιμων συσκευασιών, με το 35,3% να υποστηρίζει τη συνεργασία με τους λιανοπωλητές για τη μείωση των μη ανακυκλώσιμων συσκευασιών.

3. Διακρατικές συστάσεις

Οι δέκα παρακάτω συστάσεις προέκυψαν από τη σύγκριση των έξι συνόλων εθνικών αποτελεσμάτων. Μια προτεραιότητα διατηρήθηκε μόνο όταν τουλάχιστον τρεις περιοχές παρείχαν στοιχεία που την υποστήριζαν. Κάθε σύσταση συνοδεύεται από ένα εικονόγραμμα και στη συνέχεια εξηγεί τι σημαίνει και τι ζητείται, τα στοιχεία που την υποστηρίζουν, καθώς και τα μέτρα μέσω των οποίων μπορεί να εφαρμοστεί.

Οι συστάσεις ομαδοποιούνται ανά θέμα. Οι συστάσεις 1 έως 4 αφορούν κανόνες και υπηρεσίες, οι 5 και 6 αφορούν την εκπαίδευση και την επικοινωνία, οι 7 έως 9 αφορούν τη διακυβέρνηση και η 10 αφορά την πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση. Οι αριθμοί προσδιορίζουν κάθε σύσταση· δεν τις

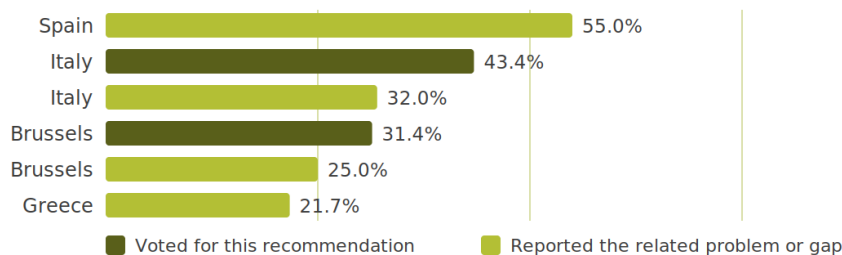
κατατάσσουν σε σειρά προτεραιότητας. Καμία σύσταση δεν είναι πιο σημαντική ή πιο επείγουσα από κάποια άλλη, και κάθε περιοχή θα πρέπει να αποφασίζει τη δική της σειρά δράσης ανάλογα με την αρχική της κατάσταση και τις αρμοδιότητές της. Οι συστάσεις απευθύνονται κατά πρώτο λόγο στις δημοτικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και στις εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές όπου απαιτείται εναρμόνιση ή χρηματοδότηση.

Σύσταση 1. Απλοποίηση, οπτικοποίηση και εναρμόνιση των κανόνων διαλογής

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να καταστήσουν σαφές τι πηγαίνει πού. Οι κανόνες διαλογής θα πρέπει να δημοσιεύονται σε μία μόνο σελίδα, σε απλή γλώσσα, συνοδευόμενοι από εικονογράμματα, και να είναι οι ίδιοι σε όλους τους γειτονικούς δήμους.

Τεκμηρίωση. Οι ασαφείς κανόνες συγκαταλέγονται στα τρία κύρια εμπόδια σε κάθε περιοχή όπου καταγράφηκαν: 55% στην Ισπανία, 32,0% στην Ιταλία, 25,0% στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία και 21,7% στην Ελλάδα, ενώ αναφέρονται ευρέως και στο Κόσοβο. Η πρώτη προτεραιότητα της Ιταλίας είναι η ανάπτυξη κανόνων μιας σελίδας σε απλή γλώσσα με απλούς οπτικούς οδηγούς (43,4%)· η τέταρτη προτεραιότητα στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία είναι η πολυγλωσσική επικοινωνία (31,4%).

Σχήμα 1. Στοιχεία για τη Σύσταση 1, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Κόσοβο: αναφέρθηκαν ευρέως ασαφείς κανόνες· δεν καταγράφηκε ποσοστό.

Δράσεις. Δημοσίευση ενός οδηγού διαλογής μιας σελίδας για κάθε δήμο, γραμμένου σε απλή γλώσσα. Χρήση ενός ενιαίου συνόλου εικονογραμμάτων σε κάδους, οδηγούς, ιστοσελίδες και εφαρμογές για κινητά. Παροχή ευανάγνωστων και πολυγλωσσων εκδόσεων ως πρότυπο. Διανομή του οδηγού τόσο ταχυδρομικά όσο και διαδικτυακά, ώστε να φτάσει στα νοικοκυριά που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.

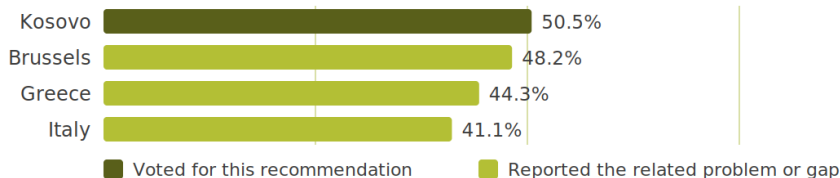

Σύσταση 2. Κάλυψη κενών στις υποδομές διαλογής

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να παρέχουν επαρκή αριθμό κάδων, σε κοντινή απόσταση από τις κατοικίες, οι οποίοι να αδειάζονται αρκετά συχνά. Όπου δεν είναι δυνατή η εγκατάσταση μόνιμης υποδομής, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κινητά σημεία διαλογής

Τεκμηρίωση. Οι ανεπαρκείς δημοτικές υπηρεσίες αποτελούν το πιο συχνά αναφερόμενο εμπόδιο στην Ελλάδα (44,3%), στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία (38,2%) και στην Ιταλία (33,7%), ενώ κατέχουν σημαντική θέση και στο Κόσοβο. Η αύξηση του αριθμού των κάδων ανακύκλωσης και των δημόσιων σημείων διαλογής αποτελεί τη βελτίωση που ζητείται περισσότερο στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία

(48,2%) και τη δεύτερη πιο ζητούμενη στην Ιταλία (41,1%), ενώ οι σταθμοί ανακύκλωσης στις γειτονιές καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση στο Κόσοβο (50,5%).

Σχήμα 2. Στοιχεία για τη Σύσταση 2, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Το ποσοστό του Κόσοβου αφορά μια σύσταση που ψηφίστηκε για σταθμούς ανακύκλωσης στη γειτονιά.

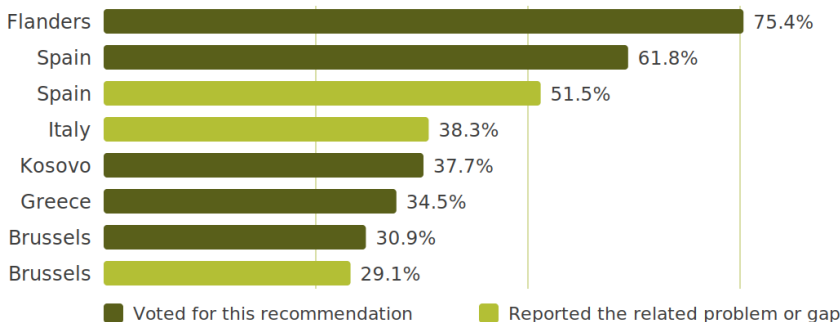
Δράσεις. Αύξηση της πυκνότητας των σημείων διαλογής, δίνοντας προτεραιότητα στις περιοχές με υψηλή οικιστική πυκνότητα. Δημιουργία κινητών και τοπικών σημείων διαλογής όπου δεν είναι εφικτή η εγκατάσταση σταθερής υποδομής. Αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερχειλισμένων κάδων, μεταξύ άλλων μέσω αισθητήρων στάθμης πλήρωσης, όπως προτείνεται στην Ελλάδα. Διόρθωση σχεδιαστικών ελαττωμάτων που επιτρέπουν στη βροχή να μολύνει το συλλεγόμενο χαρτί.

Σύσταση 3. Διεύρυνση των εξειδικευμένων καναλιών διαλογής

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρμόδιες αρχές να συλλέγουν ξεχωριστά τα υλικά που τα νοικοκυριά δεν μπορούν να τοποθετήσουν στους συνηθισμένους κάδους: οργανικά απορρίμματα, ηλεκτρονικά απόβλητα, ογκώδη αντικείμενα, υφάσματα, μαγειρικό λάδι, μπαταρίες και επικίνδυνα οικιακά απόβλητα.

Τεκμηρίωση. Η διαχείριση των ηλεκτρονικών αποβλήτων κρίνεται ανεπαρκής στην Ισπανία (51,5%), την Ιταλία (38,3%), τις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (29,1%) καθώς και στο Κόσοβο. Οι υπηρεσίες διαχείρισης ογκωδών αποβλήτων συγκαταλέγονται μεταξύ των κορυφαίων αιτημάτων στις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (37,3%) και στην Ιταλία (36,0%). Τα οργανικά απορρίμματα εμφανίζονται σε τέσσερις από τις πέντε λίστες που ψηφίστηκαν: υποχρεωτική συλλογή στην Ελλάδα (34,5%), συλλογή από τον δρόμο στην Ισπανία (48,5%), το σύστημα των πορτοκαλί σακουλών στις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (30,9%) και η κομποστοποίηση στο Κόσοβο (37,7%). Η πιο σημαντική πρόταση στην Ισπανία αφορά τα υφάσματα, το μαγειρικό λάδι και τις μπαταρίες (61,8%); η Ιταλία αναφέρει την απουσία κατάλληλων δοχείων για το χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι. Η Φλάνδρα καταγράφει το ισχυρότερο μεμονωμένο αποτέλεσμα στην ομάδα: το 75,4% ψήφισε υπέρ των μηχανημάτων επιστροφής εγγύησης για πλαστικά μπουκάλια και μεταλλικά κουτιά.

Σχήμα 3. Στοιχεία για τη Σύσταση 3, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%.

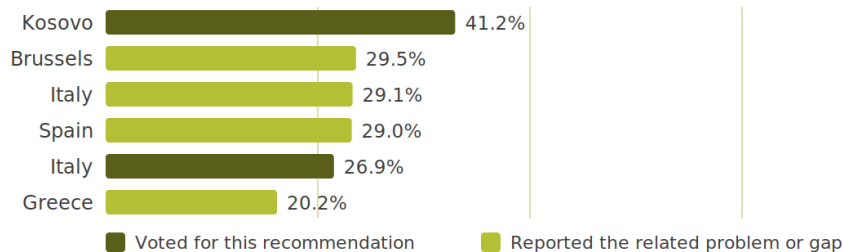
Δράσεις. Καθορισμός ενός κοινού ελάχιστου συνόλου ξεχωριστών ροών απορριμμάτων σε όλες τις περιοχές της κοινοπραξίας: οργανικά απόβλητα, ηλεκτρονικά απόβλητα, ογκώδη απόβλητα, υφάσματα, μαγειρικό λάδι, μπαταρίες και επικίνδυνα οικιακά απόβλητα. Παροχή ειδικών κάδων σε συνδυασμό με προωθητικές ενέργειες, καθώς στοιχεία από την Ισπανία δείχνουν ότι οι κάδοι από μόνοι τους δεν αρκούν. Να αναπτυχθούν μηχανισμοί επιστροφής με τους λιανοπωλητές: μηχανές επιστροφής εγγύησης για φιάλες και κουτάκια, που ψηφίστηκαν πρώτες στη Φλάνδρα (75,4%) και προτάθηκαν στην Ελλάδα, καθώς και συνεργασία με τα σούπερ μάρκετ για τη μείωση των μη ανακυκλώσιμων συσκευασιών, η οποία υποστηρίχθηκε στην Ισπανία (35,3%) και ψηφίστηκε τέταρτη στη Φλάνδρα (47,5%).

Σύσταση 4. Προσαρμογή των υπηρεσιών στις οικιστικές και γεωγραφικές ιδιαιτερότητες

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να σχεδιάσουν υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται στον πραγματικό τρόπο ζωής των ανθρώπων. Τα μικρά διαμερίσματα χρειάζονται συμπαγή εξοπλισμό· οι αγροτικές περιοχές χρειάζονται εγγυημένη κάλυψη· οι κάτοικοι που δεν διαθέτουν αυτοκίνητο χρειάζονται σημεία διαλογής σε απόσταση που να μπορούν να καλύψουν με τα πόδια.

Τεκμηρίωση. Η έλλειψη χώρου ή εξοπλισμού στο σπίτι αποτελεί ένα από τα κύρια εμπόδια στις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (29,5%), την Ιταλία (29,1%), την Ισπανία (29%) και την Ελλάδα (20,2%), ενώ είναι ιδιαίτερα έντονη στο Κόσοβο. Η έκθεση των Βρυξελλών συνδέει αυτό το φαινόμενο με την πυκνή αστική κατοικία. Το Κόσοβο βρίσκεται στην τρίτη θέση όσον αφορά την κάλυψη των αγροτικών περιοχών (41,2%)· η Ιταλία αναφέρει μειωμένες υπηρεσίες από πόρτα σε πόρτα στις αγροτικές περιοχές· η Ισπανία επισημαίνει την απόσταση και την εξάρτηση από το αυτοκίνητο ως εμπόδια.

Σχήμα 4. Στοιχεία για τη Σύσταση 4, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Κόσοβο: αναφέρθηκε έλλειψη χώρου· το ποσοστό που εμφανίζεται αφορά την κάλυψη στις αγροτικές περιοχές.

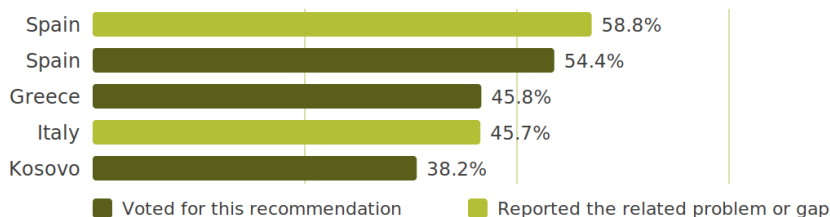
Δράσεις. Διανομή πρακτικού οικιακού εξοπλισμού, όπως καλάθια κουζίνας και συμπαγή σεντ κάδων απορριμμάτων, όπως ψηφίστηκε στην Ιταλία (26,9%). Καθορισμός ελάχιστων προτύπων εξυπηρέτησης για τις αγροτικές και περιφερειακές περιοχές. Αξιολόγηση της προσβασιμότητας των σημείων διαλογής για τους κατοίκους που δεν διαθέτουν αυτοκίνητο, πριν από τον καθορισμό της θέσης τους.

Σύσταση 5. Ενσωμάτωση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην σχολική εκπαίδευση και στην ενήλικη μάθηση

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρμόδιες αρχές να εντάξουν το θέμα των αποβλήτων ως μόνιμο μέρος της μάθησης, τόσο στα σχολικά προγράμματα σπουδών όσο και στην εκπαίδευση ενηλίκων, καλύπτοντας θέματα όπως η πρόληψη και η επαναχρησιμοποίηση και όχι μόνο τη διαλογή.

Τεκμηρίωση. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα στην Ελλάδα (45,8%), τη δεύτερη στην Ισπανία (54,4%) και την τέταρτη στο Κόσοβο (38,2%). Η ιταλική έκθεση ζητά επίσης ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αν και η συγκεκριμένη προτεραιότητα δεν συμπεριλήφθηκε στις πέντε πρώτες θέσεις που ψηφίστηκαν στην Ιταλία. Η περιορισμένη ευαισθητοποίηση όσον αφορά την πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση αποτελεί ένα από τα κύρια τοπικά προβλήματα στην Ιταλία (45,7%) και την Ισπανία (58,8%).

Σχήμα 5. Στοιχεία για τη Σύσταση 5, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%.

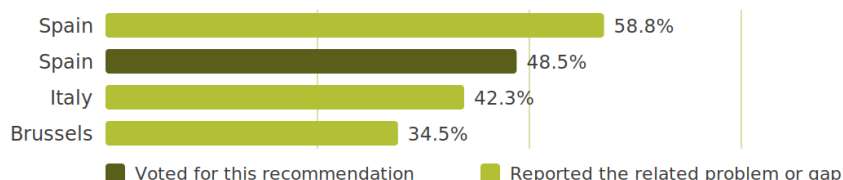
Δράσεις. Να ενσωματωθεί μόνιμα η διαχείριση των αποβλήτων στα σχολικά προγράμματα σπουδών, αντί να περιορίζεται σε περιστασιακά προγράμματα. Να επεκταθεί η παροχή αυτή και στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως προτείνεται στην Ισπανία. Να καλύπτονται η πρόληψη, η επαναχρησιμοποίηση και η διάθεση ειδικών αποβλήτων, και όχι μόνο η διαλογή. Να παρέχεται διδακτικό υλικό που οι δήμοι και τα σχολεία μπορούν να χρησιμοποιήσουν χωρίς επιπλέον εργασία ανάπτυξης.

Σύσταση 6. Αντικατάσταση περιστασιακών καμπανιών με στρατηγικές συνεχείς και πολυκαναλικής επικοινωνίας

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να αντικαταστήσουν τις περιστασιακές εκστρατείες με ένα συνεχές σχέδιο επικοινωνίας που θα αξιοποιεί ταυτόχρονα ψηφιακά και μη ψηφιακά κανάλια και θα προσεγγίζει ομάδες που δεν καλύπτονται από τις τρέχουσες εκστρατείες.

Τεκμηρίωση. Οι εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης αποτελούν την υπηρεσία που θεωρείται ότι λείπει συχνότερα στην Ιταλία (42,3%) και την Ισπανία (58,8%), ενώ κατατάσσονται στην τέταρτη θέση μεταξύ των πιο ζητούμενων βελτιώσεων στις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (34,5%). Το Κόσοβο αναφέρει ότι οι τρέχουσες εκστρατείες είναι ανεπαρκείς. Στην Ισπανία, οι συνεχείς εκστρατείες ευαισθητοποίησης κατατάχθηκαν επίσης στις πέντε πρώτες θέσεις (48,5%). Η Ιταλία ζητά συγκεκριμένα την παροχή πληροφόρησης εκτός διαδικτύου για τους ηλικιωμένους· το Κόσοβο ζητά τοπικούς influencers και social media για την προσέγγιση των πολιτών· οι Βρυξέλλες και η Βαλωνία εστιάζουν στον συνδυασμό ψηφιακών καναλιών και δράσεων στην βάση της κοινότητας (community based channels).

Σχήμα 6. Στοιχεία για τη Σύσταση 6, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Κόσοβο: οι εκστρατείες αναφέρθηκαν ως ανεπαρκείς· δεν καταγράφηκε ποσοστό.

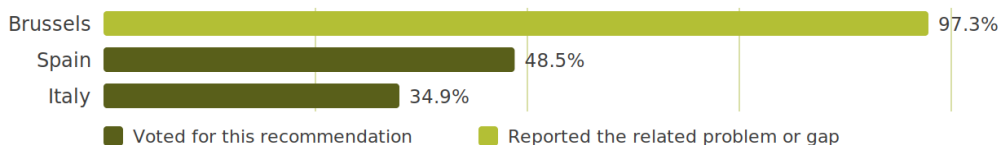
Δράσεις. Υιοθέτηση ετήσιου σχεδίου επικοινωνίας με σταθερό χρονοδιάγραμμα, αντί για μεμονωμένες και αποσπασματικές εκστρατείες. Συστηματικός συνδυασμός ψηφιακών και παραδοσιακών (μη ψηφιακών) διαύλων επικοινωνίας. Στόχευση σε ειδικές ομάδες κοινού, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, των νέων κατοίκων και των νοικοκυριών με περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα. Μέτρηση της απήχησης και πραγματοποίηση προσαρμογών, έτσι ώστε οι εκστρατείες να αξιολογούνται βάσει των πραγματικών αποτελεσμάτων και όχι απλώς βάσει της εκτελεσθείσας δραστηριότητας.

Σύσταση 7. Διαρκής συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να εμπλέξουν τους κατοίκους στον σχεδιασμό της υπηρεσίας, μέσω εργαστηρίων συν-σχεδιασμού, κοινοτικών πρεσβευτών και απλών εργαλείων αναφοράς, και να ενημερώνουν για τις αλλαγές που επήλθαν ως αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας.

Τεκμηρίωση. Η συμμετοχή των πολιτών χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά σημαντική και στις πέντε περιοχές υπέβαλαν ευρήματα έρευνας. Στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία, το 97,3% των ερωτηθέντων υποστήριξε το σχετικό ψήφισμα. Στην Ιταλία, οι ερωτηθέντες τάχθηκαν υπέρ του συμμετοχικού σχεδιασμού των κανόνων διαλογής (34,3%) και της δημιουργίας «πρεσβευτών ανακύκλωσης» στις κοινότητες (34,9%). Στην Ισπανία, το 48,5% ζήτησε ευρύτερες εκστρατείες ευαισθητοποίησης ως μέσο ενθάρρυνσης της συμμετοχής του κοινού. Η Ελλάδα ζητά εφαρμογές δημοτικής αναφοράς προβλημάτων και δημόσια αναγνώριση για πολυκατοικίες με καλές επιδόσεις στην ανακύκλωση. Στο Κόσοβο, οι κάτοικοι εξέφρασαν ρητά την επιθυμία τους να συμπεριλαμβάνονται κατά την λήψη αποφάσεων.

Σχήμα 7. Στοιχεία για τη Σύσταση 7, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Η Ελλάδα και το Κόσοβο αναφέρουν τη συμμετοχή ως προτεραιότητα· δεν καταγράφηκε ποσοστό.

Δράσεις: Συν-σχεδιασμός των τοπικών κανόνων διαλογής με τους κατοίκους μέσω συμμετοχικών εργαστηρίων. Καθιέρωση των «πρεσβευτών ανακύκλωσης» ως έναν αναγνωρισμένο και υποστηριζόμενο ρόλο σε επίπεδο κοινότητας. Παροχή απλών εργαλείων αναφοράς, μέσω των οποίων οι κάτοικοι θα μπορούν να επισημαίνουν άμεσα ζητήματα όπως η υπερχειλίση κάδων ή η παράνομη απόρριψη απορριμμάτων. Δημόσια λογοδοσία και ανατροφοδότηση σχετικά με το πώς οι προτάσεις των πολιτών επηρέασαν τις αποφάσεις της διοίκησης. Η συμμετοχή χωρίς ορατά αποτελέσματα αποθαρρύνει τους πολίτες από το να εμπλακούν ξανά στο μέλλον.

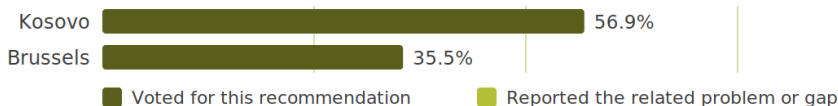

Σύσταση 8. Διοικητική Εναρμόνιση και Τυποποίηση κανόνων

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να εναρμονίσουν τις κατηγορίες διαλογής, τα χρώματα των κάδων και τον τρόπο ονομασίας των κατηγοριών των απορριμμάτων πέρα από τα διοικητικά όρια, ώστε οι κανόνες να μην αλλάζουν όταν οι κάτοικοι μετακινούνται από τον έναν δήμο στον άλλο.

Τεκμηρίωση: Στο Βέλγιο (Βρυξέλλες – Βαλλωνία), η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των 19 δήμων της Περιφέρειας των Βρυξελλών αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη προτεραιότητα (35,5%). Στην Ιταλία οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι αισθάνονται σύγχυση λόγω των διαφορετικών συστημάτων διαλογής που εφαρμόζει κάθε δήμος. Στο Κόσοβο η κορυφαία σύσταση των πολιτών αφορά τη θέσπιση

διαλογής στην πηγή σε εθνικό επίπεδο (56,9%). Στην Ελλάδα οι ερωτηθέντες πρότειναν τη δημιουργία και χρήση τυποποιημένων εθνικών εικονογραμμάτων (infographics).

Σχήμα 8. Στοιχεία για τη Σύσταση 8, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Η Ιταλία και η Ελλάδα αναφέρουν την ίδια ανάγκη· δεν καταγράφηκε ποσοστό.

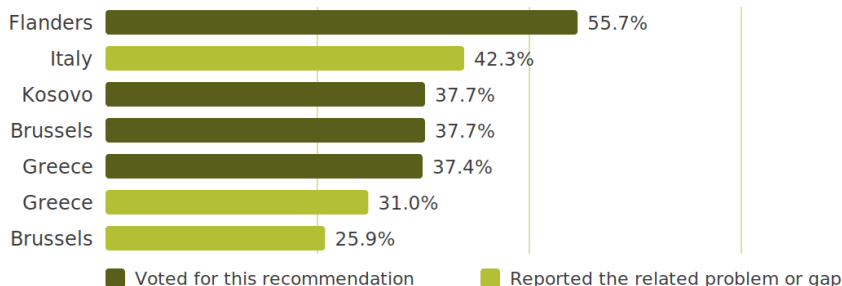
Δράσεις. Εναρμόνιση κατηγοριών και χρωμάτων μέσω της υιοθέτησης κοινών κατηγοριών διαλογής, χρωμάτων κώδων και τρόπου κατηγοριοποίησης των απορριμμάτων σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Θέσπιση ενός εθνικού προτύπου για τα εικονογράμματα, το οποίο οι δήμοι θα εφαρμόζουν σε τοπικό επίπεδο. Σε περιπτώσεις όπου οι αρμοδιότητες είναι κοινές, προτείνεται η δημιουργία μόνιμων οργάνων συντονισμού αντί για περιστασιακές συνεργασίες.

Σύσταση 9. Συνδυασμός Κινήτρων, Μηχανισμών Ελέγχου και Δημόσιας Λογοδοσίας

Τι ζητάμε: Ζητάμε από τις αρχές να επιβραβεύουν τα νοικοκυριά που πραγματοποιούν σωστή διαλογή, να ανταποκρίνονται άμεσα στα φαινόμενα παράνομης απόρριψης αποβλήτων και να δημοσιοποιούν στοιχεία για την πορεία των συλλεχθέντων υλικών, ώστε οι πολίτες να βεβαιώνονται ότι η προσπάθειά τους έχει αποτέλεσμα.

Τεκμηρίωση. Η Ελλάδα τάσσεται υπέρ του συστήματος «πληρώνω όσο πετάω» (37,4%) και των φορολογικών κινήτρων για την οικιακή κομποστοποίηση (32,5%)· το Κόσσοβο υπέρ των οικονομικών κινήτρων για την ανακύκλωση (37,7%), ισοβαθμώντας στην πέμπτη θέση· η Φλάνδρα υπέρ αυστηρότερων ελέγχων και προστίμων για την παράνομη απόρριψη απορριμμάτων (55,7%) και υπέρ ενός συστήματος «πληρώνω όσο πετάω» (54,1%). Η παράνομη απόρριψη απορριμμάτων αποτελεί κύριο μέλημα στην Ιταλία (42,3%), την Ελλάδα (31,0%) και τις Βρυξέλλες και τη Βαλωνία (25,9%), όπου πρώτη προτεραιότητα αποτελούν οι ομάδες ταχείας επέμβασης για την αντιμετώπισή της (37,7%). Οι Έλληνες ερωτηθέντες εκφράζουν διαρκή αμφιβολία ως προς το αν τα διαχωρισμένα υλικά ανακυκλώνονται πραγματικά.

Σχήμα 9. Στοιχεία για τη Σύσταση 9, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%.

Δράσεις. Εισαγωγή οικονομικών εργαλείων: Εφαρμογή συστημάτων που ανταμείβουν τη διαλογή, σχεδιασμένων έτσι ώστε να μην επιβαρύνουν άδικο νοικοκυριά με περιορισμένο χώρο. Άμεση

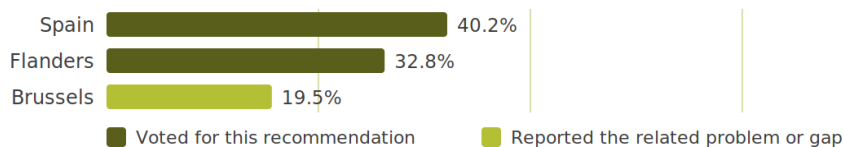
αντιμετώπιση παράνομης απόρριψης: Παροχή υπηρεσιών ταχείας απόκρισης σε συνδυασμό με μέτρα πρόληψης. Δημοσιοποίηση στοιχείων: Τακτική αναφορά για τον προορισμό των υλικών και τα ποσοστά ανακύκλωσης, συνοδευόμενη από αναφορές επιδόσεων σε επίπεδο γειτονιάς. Αυτού του είδους η διαφάνεια αποτελεί την άμεση απάντηση στον σκεπτικισμό που παρατηρείται στην Ελλάδα και αποτελεί προϋπόθεση για την αποδοχή συστημάτων κινήτρων στις υπόλοιπες περιοχές.

Σύσταση 10. Προώθηση της Πρόληψης και της Επαναχρησιμοποίησης

Τι ζητάμε. Ζητάμε από τις αρχές να βοηθήσουν τους κατοίκους να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τα προϊόντα αντί να τα πετάνε, υποστηρίζοντας τους μέσω εγκαταστάσεων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, δίνοντας παράλληλα στην πρόληψη την ίδια προβολή στην δημόσια επικοινωνία που έχει ήδη η διαλογή απορριμμάτων.

Τεκμηρίωση. Τα δημοτικά κέντρα επαναχρησιμοποίησης κατατάχθηκαν στα πέντε πρώτα σε δύο περιοχές: στην Ισπανία, με ποσοστό 40,2%, και στη Φλάνδρα, με ποσοστό 32,8%. Η περιορισμένη ευαισθητοποίηση σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση και την πρόληψη των αποβλήτων αναφέρεται ως ένα από τα κύρια τοπικά προβλήματα στην Ισπανία (58,8%) και την Ιταλία (45,7%), ενώ στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία, το 19,5% των ερωτηθέντων αναφέρει περιορισμένη ευαισθητοποίηση σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση και τη διάθεση ειδικών αποβλήτων. Η ελληνική έκθεση επισημαίνει ένα κενό ενημέρωσης σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, χωρίς όμως να αναγράφει συγκεκριμένο ποσοστό. Η επαναχρησιμοποίηση αποτελεί, επομένως, το μοναδικό θέμα που υποστηρίζεται από ολόκληρη την κοινοπραξία και το οποίο δεν καλύπτεται από καμία άλλη σύσταση.

Σχήμα 10. Στοιχεία για τη Σύσταση 10, ανά χώρα. Οι ράβδοι απεικονίζουν το ποσοστό των ερωτηθέντων· η κλίμακα κυμαίνεται από 0% έως 100%. Η Ελλάδα αναφέρει κενό γνώσεων όσον αφορά την επαναχρησιμοποίηση· δεν καταγράφηκε ποσοστό.

Δράσεις. Να δημιουργηθούν ή να υποστηριχθούν δημοτικά κέντρα επαναχρησιμοποίησης, όπως ψηφίστηκε στην Ισπανία και τη Φλάνδρα, και να τους δοθεί μόνιμη θέση στο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων, αντί να αντιμετωπίζονται ως πιλοτικά προγράμματα. Να υποστηριχθούν πρωτοβουλίες επισκευής, όπως τα «repair cafes» και οι βιβλιοθήκες εργαλείων. Να συμπεριληφθούν ρητά η πρόληψη και η επαναχρησιμοποίηση στα μέτρα εκπαίδευσης και επικοινωνίας που ορίζονται στις Συστάσεις 5 και 6, δεδομένου ότι το κενό στην ευαισθητοποίηση που αναφέρθηκε σε τέσσερις περιοχές αποτελεί το εμπόδιο που επισημαίνεται συχνότερα. Συνεργασία με τους λιανοπωλητές για τη μείωση των συσκευασιών στην πηγή, όπως υποστηρίζεται στην Ισπανία (35,3 %) και ψηφίστηκε στη Φλάνδρα (47,5 %).

4. Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο του προγράμματος ECO CHAMPIONS, έξι συνεργαζόμενοι φορείς πραγματοποιήσαν αυτή την έρευνα ανεξάρτητα, σε έξι περιοχές πέντε χωρών που διαφέρουν ως προς το κανονιστικό πλαίσιο, τις υποδομές και τη διοικητική ικανότητα. Ο βαθμός σύγκλισης μεταξύ των αποτελεσμάτων τους αποτελεί το σημαντικότερο αποτέλεσμα του έργου.

Η προθυμία των πολιτών δεν αποτελεί τον περιοριστικό παράγοντα, καθώς σε τέσσερις από τις πέντε περιοχές που πραγματοποιήσαν μετρήσεις, η σαφής πλειονότητα των ερωτηθέντων δηλώνει ότι ήδη διαχωρίζει τα οικιακά του απορρίμματα συχνά ή πάντα. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά ανέρχονται σε 77,7% για τις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία, 76,6% για την Ιταλία και 56,6% για την Ελλάδα, ενώ στην Ισπανία η συνήθεια είναι ήδη εδραιωμένη. Ακόμη και σε περιοχές με χαμηλότερες επιδόσεις, όπως το Κόσοβο, η εθνική έκθεση αποδίδει το γεγονός αυτό στην έλλειψη υποδομών και στην ασαφή καθοδήγηση παρά στην αδιαφορία των κατοίκων. Σε κάθε περίπτωση, οι πολίτες προσδιορίζουν ότι ο περιορισμός έγκειται στην παρεχόμενη υπηρεσία και όχι στους ίδιους.

Οι διάφορες περιοχές βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια, αλλά κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση. Το Κόσοβο θέτει τις βάσεις εστιάζοντας στην καθιέρωση της διαλογής στην πηγή σε εθνικό επίπεδο, ενώ οι Βρυξέλλες, η Ιταλία και η Ισπανία βελτιώνουν ήδη λειτουργικά συστήματα δίνοντας έμφαση στον συντονισμό, την προσβάσιμη πληροφόρηση και τα ειδικά ρεύματα διαλογής. Η Ελλάδα συνδυάζει ένα έλλειμμα υποδομών με ένα έλλειμμα εμπιστοσύνης, ενώ η Φλάνδρα βρίσκεται πιο προχωρημένη στην ίδια πορεία, εστιάζοντας πλέον σε κίνητρα, επιβολή κανόνων και επαναχρησιμοποίηση. Ως εκ τούτου, οι συστάσεις διαφέρουν ως προς τη σειρά προτεραιότητας και όχι ως προς την ουσία.

Τρία αιτήματα επαναλαμβάνονται σε ολόκληρη την κοινοπραξία. Οι πολίτες ζητούν **κανόνες σαφείς και συνεπείς, υπηρεσίες διαλογής που ανταποκρίνονται στον πραγματικό τρόπο ζωής τους, καθώς και εκπαίδευση και επικοινωνία που είναι διαρκής και όχι περιστασιακή.** Κανένα από αυτά τα αιτήματα δεν είναι τεχνολογικά απαιτητικό και όλα εμπίπτουν ουσιαστικά στις αρμοδιότητες των τοπικών αρχών. Επιπλέον, το κόστος τους είναι περιορισμένο σε σχέση με τη συμπεριφορική αλλαγή που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν.

Οι πολίτες ζητούν ενεργότερο ρόλο και όχι απλώς να λάβουν μια υπηρεσία, γεγονός που αποδεικνύεται από τα υψηλά επίπεδα συμμετοχής σε όλες τις χώρες, με αποκορύφωμα το 97,3% των ερωτηθέντων στις Βρυξέλλες και τη Βαλλωνία που υποστήριξε το σχετικό ψήφισμα. Οι Ιταλοί πολίτες ψήφισαν υπέρ του συν-σχεδιασμού των τοπικών κανόνων διαλογής, ενώ οι συμμετέχοντες στο Κόσοβο εξέφρασαν την επιθυμία τους να συμπεριλαμβάνονται στη λήψη αποφάσεων. Οι πολίτες δεν αυτοπροσδιορίζονται ως παθητικοί χρήστες, αλλά ζητούν να συμμετέχουν στον σχεδιασμό των υπηρεσιών και είναι έτοιμοι να δράσουν όταν οι θεσμοί διαμορφώνουν τις κατάλληλες συνθήκες.

Πώς πρέπει να ερμηνευθούν αυτά τα ευρήματα. Τα στοιχεία υποδεικνύουν προτεραιότητες και κατεύθυνση, όχι ακριβή μεγέθη. Η ισχύς του συμπεράσματος έγκειται στη σύγκλιση μεταξύ έξι ανεξάρτητων αναλύσεων, όχι στην ακρίβεια οποιουδήποτε μεμονωμένου ποσοστού.

Επόμενα βήματα. Κάθε εταίρος θα υποβάλει την παρούσα έκθεση στις αρμόδιες δημοτικές και εθνικές αρχές της επικράτειάς του. Οι διακρατικές συστάσεις που περιλαμβάνονται στο Τμήμα 3 προορίζονται να χρησιμεύσουν ως βάση για διάλογο με τις εν λόγω αρχές και ως σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της μελλοντικής προόδου.